

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії та історії держави і права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА**

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 1 вересня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Професійна відповідальність правника
Викладач (-і)	Шинкарук Ярослав Іванович, к.ю.н., професор кафедри кафедри теорії та історії держави і права зарубіжних країн; Остап'як Микола Михайлович, викладач кафедри кафедри теорії та історії держави і права зарубіжних країн.
Контактний телефон викладача	Шинкарук Ярослав Іванович - 0673433307 Остап'як Микола Михайлович - 0979825043
Е-mail викладача	Шинкарук Ярослав Іванович yaroslav.shynkaruk@pnu.edu.ua Остап'як Микола Михайлович mykola.ostapiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є сутність, сукупність професійних етичних норм та моральна етика правника в різних галузях діяльності.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природа правничої професії та юридичної деонтології. 2. Професійна етика та відповідальність правників. 3. Приватне життя та суспільна діяльність правника. <p>Професійна відповідальність правника формує у студентів правову та етичну свідомість на основі вивчених ними етичних правил, стандартів, принципів правника механізмів їх дисциплінарної відповідальності.</p> <p><u>Основними джерелами</u> цієї галузі виступають Конституція України, конституційні, законодавчі та нормативно-правові акти держав, Етичні правила правників, Бангалорські принципи поведінки суддів, Європейська хартія про закон «Про статус суддів», Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів, Кодекс суддівської етики, Правила професійної етики нотаріусів України, Рекомендація № R (2000) 21 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 727 засіданні заступників міністрів від 25 жовтня 2000 р., 11. Рекомендація CM/Res (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки: ухвал. Комітетом Міністрів Ради Європи на 1098 засіданні заступників міністрів від 17 листопада 2010 р.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> є формування уявлення у молодих юристів про професійні та етичні стандарти правників, їхньої відповідальності; підготовка майбутніх професіоналів з високими моральними цінностями; розвитку світогляду відносно систем цінностей правничої професії; розуміння ролі правника в дотриманні верховенства права та розбудови демократичного та громадянського суспільства і держави в цілому.</p>	

Основними цілями вивчення дисципліни «Професійна відповідальність правника» є вивчення професійно-етичних правил поведінки правника в залежності від спеціалізації та діяльності правника, характеристика основних моральних цінностей, характеристик, якими повинен володіти правник, механізми дотримання професійно-етичних норм, процедури притягнення до відповідальності правника та способи захисту, оскарження у дисциплінарних провадженнях.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати :

- ✓ аспекти етичної поведінки правника,
- ✓ професійні стандарти правничої відповідальності,
- ✓ організаційно-правові елементи діяльності правника в сучасних умовах,
- ✓ роль правника в суспільстві та розбудови демократичної держави,
- ✓ права людини та професійні обов'язки правника,
- ✓ особливості відповідальності правника.

вміти :

- ✓ охарактеризувати цінності правничої професії;
- ✓ розвивати та утверджувати етичні стандарти правника;
- ✓ оцінювати міжнародні та національні практики професійної діяльності правника;
- ✓ забезпечувати професійну таємницю правника;
- ✓ розуміти та застосовувати на практиці механізми притягнення правників до відповідальності;
- ✓ застосовувати алгоритми правового захисту, процедури оскарження правників під час притягнення їх до відповідальності;
- ✓ виявляти конфлікт інтересів;
- ✓ розуміти етичні засади правника під час комунікації в мережі Інтернет та ЗМІ.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	8
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	64

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	081 Право	1	Нормативна навчальна дисципліна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Змістовий модуль I. Природа правничої професії та юридичної деонтології.

Тема № 1. Загальна характеристика правничої професії		2	4
Тема № 2. Правові стандарти правничої професії		2	6
Тема № 3. Загальні етичні вимоги правника	2	2	4

Змістовий модуль II. Професійна етика та відповідальність правників

Тема № 4. Професійна етика судді	2	2	8
Тема № 5. Професійна етика адвоката	2	2	10
Тема № 6. Професійна етика прокурора		2	6
Тема № 7. Професійна етика нотаріуса	2	2	6

Тема №8. Професійна етика науковця-правника			10
Змістовий модуль III. Приватне життя та суспільна діяльність правника			
Тема № 9. Професійна етика представників юридичних професій у приватному житті		2	6
Тема № 10. Правнича професія у сучасному суспільстві.		2	4
	ЗАГ.:	8	18
			64
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i>		
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами однієї письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на 9 семінарському занятті та охоплює три змістових модулі: Природа правничої професії та юридичної деонтології, Професійна етика та відповідальність правників, Приватне життя та суспільна діяльність правника.</p> <p>Варіант завдання складається з 4 питань. Перші два запитання (описові) оцінюються максимально у 5 балів кожна. 2 запитання передбачає чітку і коротку відповідь на 2 запитання і оцінюються в 2,5 бали. 3 завдання передбачає розв'язання практичної задачі і оцінюються максимально в 5 бал.. Максимальний бал за контрольну становить 20.</p> <p>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/.</p>		
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
7. Політика навчальної дисципліни			
<u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, написання есе,			

розв'язання письмово практичних задач за темами (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), а також додаткових письмових індивідуальних завдань – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри <https://kttidip.pnu.edu.ua/>.*

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

8. Рекомендована література

1. Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. – Одеса: ОДУВС, 2022. – 176 с.
2. Бакаянова Н. В. Чесність та добропорядна репутація адвоката. Вісник Одеської адвокатури: спец. вип. 2019. С. 5–11.
3. Барабаш Т.О. Актуальні питання адвокатської етики та відповідальності за її порушення. Проблеми законності. 2019. Вип. 145. С. 205–214.
4. Бойко Г. В. Деякі проблемні питання застосування дисциплінарною палатою Правил адвокатської етики при використанні адвокатом мережі Інтернет. Вісник Одеської адвокатури. Спец. вип.: Адвокатська етика. 2019. С. 14–16.
5. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України : монографія. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2017.
6. Іваницький С.О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система: монографія. К. : Інтерсервіс, 2017.
7. Колеснік Т. В. Особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності адвокатів. Право і суспільство. 2019. С. 54–59.
8. Канавець Р.С. Професійна етика юриста. Навч. посібн. К. : Алерта, 2017. 148 с.
9. Люльчук Н. М. Договір про надання правничої допомоги у
10. механізмі реалізації права людини на правову допомогу. «Visegrad Journal on Human Rights». Випуск № 2. С. 58–64.
11. Незалежність і дисциплінарна відповідальність суддів : міжнародні стандарти й національна практика : монографія / Н. Антонюк, О. Верба-Сидор, Т. Пашук, С. Рабінович. Вид. 2-ге. К. : Алерта, 2021. 248 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Професійна відповідальність правника: Методичні вказівки для студентів заочної форми навчання Навчально-наукового юридичного інституту з питань підготовки

семінарських занять / Я. І. Шинкарук; Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2022. – 16 с.

2. Професійна відповідальність правника: Методичні вказівки для студентів заочної форми навчання Навчально-наукового юридичного інституту з питань підготовки та контролю самостійної роботи / Я. І. Шинкарук; Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2022. – 66 с.

<https://kttidip.pnu.edu.ua/>

Викладач _____ проф. Я.І. Шинкарук